

Universiteit
Leiden

The Netherlands

Isaiah among the Ancient Near Eastern Prophets : a comparative study of the earliest stages of the Isaiah tradition and the Neo-Assyrian prophecies

Jong, M.J. de

Citation

Jong, M. J. de. (2006, December 7). *Isaiah among the Ancient Near Eastern Prophets : a comparative study of the earliest stages of the Isaiah tradition and the Neo-Assyrian prophecies*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/12302>

Version: Corrected Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/12302>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

STELLINGEN

behorende bij het proefschrift

ISAIAH AMONG THE ANCIENT NEAR EASTERN PROPHETS

A Comparative Study of the Earliest Stages of the
Isaiah Tradition and the Neo-Assyrian Prophecies

te verdedigen aan de Universiteit Leiden
op donderdag 7 december 2006
klokke 16.15 uur

door

Matthijs Jasper de Jong

I

Het profetische materiaal in het Jesajaboek dat teruggaat op de achtste eeuw voor Christus vertoont fundamentele overeenkomsten met het profetische materiaal uit het zevende-eeuwse Assyrië.

II

De historische Jesaja is een representant van het verschijnsel profetie zoals zich dat in het oude Nabije Oosten manifesteert.

III

In het oude Nabije Oosten dienden profeten evenals andere divinatoren het belang van de staat en het collectieve welzijn.

IV

De overgang van profetie naar literatuur zoals die valt af te lezen aan de zevende-eeuwse bewerking van de Jesaja-traditie heeft een analogie in de Assyrische teksten waarin eveneens enerzijds collectievorming, hergebruik en bewerking van profetische orakels en anderzijds literaire imitaties van profetie worden aangetroffen.

V

De traditie die Arda-Mullissu aanwijst als (een van) de moordenaar(s) van Sanherib is afkomstig uit kringen rond het hof van koning Esarhaddon en kan daarom niet zonder meer als historisch betrouwbaar gelden.

VI

Een vergelijking met het nieuw-Assyrische profetisch materiaal kan de literair-kritische cirkel doorbreken die veel exegetische ontwerpen bij het Jesajaboek kenmerkt.

Vgl. M. Nissinen, 'Die Relevanz der neuassyrischen Prophetie für das Studium des Alten Testaments', in: M. Dietrich and O. Loretz (eds), *Mesopotamica – Ugaritica – Biblica*, Neukirchen-Vluyn 1993, 250-251.

VII

De voorstelling van de 'klassieke profeten' als een aparte klasse van profeten in Juda en Israël in de voorexilische periode is historisch onwaarschijnlijk.

VIII

De controverse tussen minimalisten en maximalisten kan worden overstegen door een concentratie op de Assyrische periode als enerzijds de vroegste gedocumenteerde fase van de geschiedenis van Juda en anderzijds een bepalend voorstadium van het ontstaan van veel van de oudtestamentische geschriften.

IX

Voor de koning Jerobeam genoemd in Amos 7 staat niet Jerobeam II maar Jerobeam I model, waarmee de grond voor de voorstelling van Amos als één van de achtste-eeuwse profeten vervalt.

X

De bruidsschat die Saul David oplegt en die David in dubbele hoeveelheid aan Saul afdraagt (1 Samuël 18:25-27), bestaat niet uit honderd voorhuiden, maar uit evenzoveel onbesneden geslachtsdelen.

Vgl. *TWAT* 6, 385 'das ganze unbeschnittene Glied', en *The Bible in Basic English* (Cambridge 1949/64), 'private parts'.

XI

De kwalificatie van het slot van het evangelie naar Marcus (16:8) als 'teleurstellend' gaat voorbij aan de bedoeling van de auteur in 16:1-8.

Contra R. Helms, *Gospel Fictions*, New York 1988, 27: 'a spectacularly disappointing ending'; 133: 'one of the strangest and most unsatisfying moments in all the Bible'.

XII

Bij de tekening van Jezus als analoog aan de profeet Jona met behulp van het motief 'slapen in de boot' (Marcus 4:35-41; Matteüs 8:23-27; Lucas 8:22-25) is geen rekening gehouden met het verschil tussen een Fenicisch handelsschip en een Galilese vissersboot.

XIII

Abraham Geigers opvatting dat Jezus een Farizeeër was, vormt niet het centrale element van zijn visie op de joodse godsdienst maar is daarvan slechts een bijproduct.

Contra S. Heschel, *Abraham Geiger and the Jewish Jesus*, Chicago 1998.

XIV

Een goed alternatief voor de vertaling 'op de derde dag' als aanduiding van het moment van Jezus' opstanding (zie onder meer Matteüs 16:21; Lucas 9:22) is 'binnen drie dagen'.

Vgl. M.J. de Jong, 'Op de derde dag', *Met Andere Woorden* 25, september 2006, 14-23.

XV

Een basisvoorwaarde voor het vertalen van de bijbel in eenvoudig Nederlands is exegetische doortastendheid.